

Pamięci Profesora Bogusława PETRYSZAKA
(1937–2018)

Memory on Professor Bogusław PETRYSZAK
(1937–2018)

Stanisław KNUTELSKI, Emilia KNUTELSKA
Zakład Entomologii, Instytut Zoologii i Badań Biomedycznych
Wydział Biologii UJ Kraków

W czwartek, 1 września 2018 r., w wieku 81 lat zmarł w Krakowie prof. dr hab. Bogusław PETRYSZAK. Tak nieoczekiwane i szybkie odejście jest dla nas bardzo smutną wiadomością. Odszedł od nas wybitny uczony, profesor nauk przyrodniczych, nauczyciel akademicki oraz przyjaciel młodzieży, nasz kolega, przyjaciel i mistrz. W Zmarłym straciliśmy znakomitego entomologa, światowej klasy faunistę, kariologa i biogeografa, świetnego dydaktyka, popularyzatora wiadomości o owadach oraz wychowawcę wielu pokoleń naukowców, wieloletniego członka Polskiego Towarzystwa Entomologicznego, uhonorowanego w 2004 r. Złotą Odznaką. Przez wiele lat był związany z Zakładem Zoologii Systematycznej i Zoogeografii Uniwersytetu Jagiellońskiego (1964–2000), założyciel i wieloletni Kierownik Zakładu Entomologii i Stacji Górskiej UJ w Ochońnicy Górnej-Jaszczce (1999–2007). Prowadził badania w zakresie: entomologii, cytologii (kariologia), faunistyki i zoogeografii oraz taksonomii i systematyki (tab., ryc.). Był autorem wielu odkryć nowych gatunków chrząszczy z nadrodziny ryjkowców dla nauki światowej, fauny Polski i Karpat oraz opracowań stanowiących ważny wkład w rozwój nauki światowej i poznania różnorodności biotycznej Karpat oraz kraju. Był świetnym animatorem i organizatorem życia naukowego, członkiem krajowych i międzynarodowych towarzystw naukowych. Był człowiekiem niezwykle skromnym, wrażliwym, życzliwym, o nader uczciwej postawie, cieszącym się wielkim autorytetem, sympatią i uznaniem swoich kolegów współpracowników, młodych adeptów nauki oraz studentów biologii.

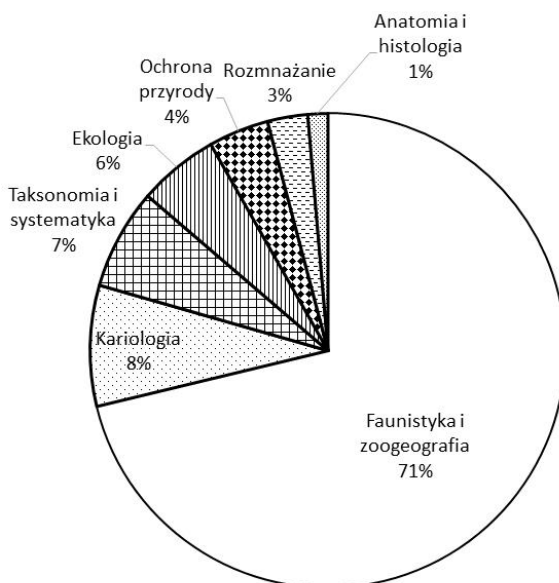
W osobie prof. Bogusława PETRYSZAKA Polskie Towarzystwo Entomologiczne straciło jednego z najważniejszych swoich członków, który działał aktywnie w Towarzystwie przez wiele lat.

Otwartość i chęć niesienia pomocy przez Bogusia oraz jego życzliwość były podstawą długiej przyjaźni, która wzrastała przez lata, szczególnie w ramach współpracy w zakresie badań ryjkowców. Niech pamięć o nim się utrwali przez przybliżenie jego sylwetki oraz dokonań.

Głęboko poruszeni pożegnaliśmy naszego Kolegę, Mistrza i Nauczyciela 6 września 2018 na cmentarzu w Borku Fałęckim (Kraków, ul. Zawila), gdzie urna z jego doczesnymi szczątkami została złożona w grobowcu rodzinnym.

Tab. Zbiorcze zestawienie publikacji obejmujących poszczególne zakresy badań prof. Bogusława PETRYSZAKA w latach 1966–2017

Zakres badań	Data publikacji	Numer pozycji w zestawie bibliografii
Faunistyka i zoogeografia	1966, 1976, 1977, 1978, 1979, 1980, 1981, 1982, 1986, 1987, 1991, 1992, 1993, 1994, 1995, 1996, 1997, 1998, 2000, 2002, 2003, 2004, 2006, 2009, 2017	1, 8, 9, 11, 13, 14, 15, 16, 18, 20, 23, 25, 28, 29, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 49, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 59, 61, 62, 63, 64, 65, 66, 67, 68, 69, 70, 71, 72, 73
Kariologia	1971, 1972, 1975, 1977, 1981	3, 4, 5, 7, 10, 17
Taksonomia i systematyka	1981, 1983, 1984, 1990, 1998,	19, 21, 22, 27, 60
Ekologia	1987, 1988, 1992, 1994	24, 26, 30, 38
Ochrona przyrody	1997	50, 51, 52
Rozmnażanie	1974, 1978	6, 12
Anatomia i histologia	1967	2

Ryc. Zakres badań prof. dr. hab. Bogusława PETRYSZAKA udokumentowany publikacjami w latach 1966–2017.

Z Brodów do Krakowa

Bogusław PETRYSAK urodził się 17 VI 1937 roku w Brodach, prywatnym mieście szlacheckim, założonym przez Stanisława Żółkiewskiego w 1584 r. pod nazwą Lubicz (nazwa herbu hetmana). Obecnie Brody należą do obwodu lwowskiego Ukrainy.

Z powodu historycznej zawieruchy, rodzina wraz z 3-letnim Bogusławem przeniosła się do Polski, a konkretnie do Nowego Sącza, w którym jego mama Urszula była nauczycielką, a on pobierał edukację na poziomie podstawowym i średnim. W 1955 r. ukończył I Liceum Ogólnokształcące im. Jana Długosza w Nowym Sączu, a w 1963 r. uzyskał tytuł zawodowy magistra biologii na Wydziale Biologii i Nauk o Ziemi Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie. Na tym samym wydziale uzyskał stopień doktora w 1972, a habilitację w 1983 r. Tytuł profesora został mu nadany w 1999, a stanowisko profesora nadzwyczajnego Wydziału BiNoZ UJ przyjął w 2000 r., na którym pracował do czasu przejścia na emeryturę w 2007 r. Już na studiach związał się z Zakładem Zoologii Systematycznej i Zoogeografii UJ, gdzie potem pracował zawodowo od 1964 do 1999 r. i stopniowo awansował z asystenta i adiunkta na profesora.

Był uczniem i kontynuatorem badań profesora Stanisława SMRECZYŃSKIEGO, pioniera badań taksonomicznych, embriologicznych i subfosylnych oraz inicjatora badań faunistycznych ryjkowców Polski w UJ, pod kierunkiem którego zrealizował pracę magisterską, a potem doktorską. Ich wzajemna współpraca układała się bardzo dobrze, zarówno w pracowni, i jak i terenie, tym bardziej, że łączyła ich serdeczna przyjaźń, wykraczająca poza ramy służbowe. Do końca życia Profesora oraz jego żony opiekował się nimi, a po śmierci dbał także o ich grób na Cmentarzu Rakowickim w Krakowie.

W Zakładzie Zoologii Systematycznej i Zoogeografii Bogusław był otoczony wieloma wybitnymi naukowcami, w tym profesorami: Anną CZAPIK (protozoolog), Czesławem JURĄ, Anną KRZYSZTOFOWICZ, Barbarą WĘGLARSKĄ, Jerzym KLAGIEM i Szczepanem BILIŃSKIM (embriolog). Również w Instytucie Zoologii, do którego ten Zakład należał, kontaktował się z profesorami: Januszem WOJTUSIAKIEM (lepidopterolog), Andrzejem FALNIOWSKIM (malakolog), Lucyną WITALIŃSKĄ (zoolog kręgowców) i Wojciechem WITALIŃSKIM (akaralog) oraz Andrzejem GÓRECKIM, Jackiem WASILEWSKIM (ekolog) i Krzysztofem KACZANOWSKIM (antropolog). Osoby te w różny sposób i w różnym zakresie miały wpływ na rozwój naukowy i osobowy prof. PETRYSAKA, ale bliżej naukowo współpracował jedynie z prof. BILIŃSKIM, z którym opublikowali wspólnie dwa artykuły [11, 12].

W 1999 r. roku z „grupy faunistycznej” Zakładu Zoologii Systematycznej i Zoogeografii został utworzony Zakład Entomologii UJ. Jego założycielem i pierwszym kierownikiem był prof. Bogusław PETRYSAK. W związku z tym, również tematyka badawcza tego nowego Zakładu była w pewnym stopniu kontynuacją prac zainicjowanych i prowadzonych przez prof. dr hab. Stanisława Smreczyńskiego i prof. dr hab. Józefa FUDAKOWSKIEGO (zoogeograf). Profesor PETRYSAK kierował Zakładem Entomologii do czasu przejścia na emeryturę w 2007 r. W tym okresie (1999–2007) równocześnie był także kierownikiem Stacji Górskiej UJ w Ochotnicy Górnej-Jaszcze (Gorce), którą utworzył wspólnie z prof. Czesławem JURĄ w 1983 roku, a potem, w 2005 r. we współpracy z prof. Marianem LEWANDOWSKIM (ówczesnym Dyrektorem IZ UJ) i dr Stanisławem KNUTELSKIM, zainicjował i rozpoczął budowę jej nowego budynku dydaktyczno-badawczego.

Badania naukowe

Profesor Bogusław PETRYSZAK prowadził badania entomologiczne z zakresu taksonomii, cytologii (kariologii), faunistyki i zoogeografii, był wspaniałym nauczycielem, erudytą i utalentowanym promotorem nauki. Największą jego pasją życiową były chrząszcze z nadrodziny ryjkowców (Coleoptera: Curculionoidea), którym był niemal całkowicie oddany. Poświęcił im praktycznie całe życie naukowe, które rozpoczęło się już na studiach biologicznych na Wydziale BiNoZ UJ, gdzie jeszcze jako student-uczeń, bacznie obserwował i podążał w terenie i pracowni za profesorem Smreczyńskim (prekursorem badań tych owadów w Polsce), swoim mistrzem, nauczycielem i przyjacielem. Już jako doświadczony badacz i obserwator ryjkowców, Petryszak odkrył dla nauki szereg gatunków nowych dla fauny polskiej, karpackiej i światowej. Jako autor wielu opracowań, wniósł znaczący wkład w rozwój entomologii polskiej i europejskiej, w zakresie różnorodności biotycznej ryjkowców obszarów górskich i podgórszych, szczególnie Karpat Polskich i Słowackich.

Swoje długoletnie badania naukowe prof. PETRYSZAK, zarówno rozpoczął [1], jak i zakończył [73] artykułami o tematyce faunistyczno-zoogeograficznej. Właśnie tym zagadnieniom poświęcił najwięcej czasu, co odzwierciedla aż 71% wszystkich jego publikacji. Ale zajmował się on także: kariologią, taksonomią i systematyką, ekologią, ochroną przyrody, rozmnażaniem oraz anatomią i histologią ryjkowców (tab., ryc.).

Bogusław Petryszak opisał pięć gatunków nowych dla nauki, z których dwa: *Donus nidensis* MAZUR & PETRYSZAK, 1981 i *Dorytomus carpathicus* PETRYSZAK, 1984 zostały odkryte w Polsce, trzy następne: *Trachyphloeus dieckmanni* PETRYSZAK, 1983, *Trachyphloeus macedonicus* PETRYSZAK, 1983, *Trachyphloeus suomalaineni* PETRYSZAK, 1990, poza granicami naszego kraju [19, 21, 22, 27]. Ustalił liczby chromosomowe 26 rozdzielnopłciowych i 3 partenogenetycznych gatunków z rodziny Apionidae i Curculionidae [3-5, 7, 10, 17]. Dla fauny Polski odkrył 8 nowych gatunków [11, 14, 43, 48, 57, 67, 68, 72], a dla fauny Słowacji 2 nowe gatunki [39, 53]. Opracował wiele regionalnych faun Curculionoidea gór i pogórzy Karpat, zarówno z polskiej, jak i słowackiej strony oraz odkrył dla tych faun wiele gatunków wcześniej nieznanymi [8, 9, 15, 16, 20, 25, 29, 32-37, 40-41, 44-47, 54-56, 58, 59, 62-66, 70, 71]. Jego wkład w poznanie różnorodności biotycznej Karpat jest imponujący. Jest on współtwórcą hipotezy o kierunkach migracji gatunków górskich i borealno-górskich na obszar Polski po okresie zlodowaceń. Swoje badania faunistyczne prowadził także w innych rejonach kraju [13, 18, 28, 31, 60, 61, 69, 73]. Prowadził również badania ekologiczne i dotyczące ochrony przyrody [24, 26, 30, 38, 50-52] oraz rozmnażania i histologii ryjkowców [2, 6, 12].

W uznaniu jego autorytetu i zasług naukowych w zakresie entomologii, od jego nazwiska nadano nazwy trzech nowo opisanych dla wiedzy światowej gatunków ryjkowców: *Acalles petryszaki* DIECKMANN, 1982; *Hemitrichapion petryszaki* BAJTENOV, 1979 i *Otiorrhynchus petryszaki* MAZUR, 1983.

Profesor Petryszak był długoletnim i aktywnym członkiem Polskiego Towarzystwa Entomologicznego, biorącym udział w organizowanych przez nie sympozjach i konferencjach, na których spotykał się z wieloma krajowymi entomologami, m.in. z: Bolesławem BURAKOWSKIM, Maciejem MROCZKOWSKIM, Jerzym PAWŁOWSKIM i Antonim KUŚKĄ, którzy już też odeszli od nas. Z dwoma ostatnimi przyjaźnił się i przez wiele lat współpracował. Aktywnie działał także w Redakcji Zeszytów Naukowych UJ – Prace

Zoologiczne oraz Pamiętników Fizjograficznych. Był też członkiem międzynarodowego towarzystwa naukowego CURCULIO-Institute (Center for Studies on European/Palaearctic Curculionoidea), skupiającego entomologów zajmujących się ryjkowcami. Uczestniczył w dwóch międzynarodowych konferencjach CURCI organizowanych przez to stowarzyszenie, jednej w Krakowie-Ochotnicy (2004 r.) i drugiej w Alpach Nadmorskich we Francji (2006 r.).

Szczególnie pozostała nam w pamięci krótka wizyta w 2004 r. w domu Profesora, położonym na polanie w lasach na stokach Gorców. Wzięła w niej udział delegacja konferencji reprezentowanej przez: Gabriela ALZIARA (Francja), Enzo COLONNELLEGO (Włochy), Petera STÜBENA i Petera SPRICKA (Niemcy) oraz Stanisława KNUTELSKIEGO. Również w konferencji CURCI organizowanej we Francji, Bogusław Petryszak, a wraz z nim: Piotr BAŁOOKI, Paweł DĄBEK i Stanisław KNUTELSKI, mieli okazję spotkać się z wybitnymi europejskimi specjalistami od ryjkowców, m.in.: Michaeliem MORRISEM (Anglia), Lucianem TEODOREM (Rumunia), Jirislavem SKUHROVCEM (Republika Czeska) oraz Lutzem BHENE (Niemcy), Christophem GERMANNEM (Szwajcaria), Laurentem SCHOTTEM, Nicolasem KOMEZA, Philippem PONELEM (Francja) oraz wieloma innymi entomologami.

Współpraca naukowa

W zakresie badań ryjkowców, profesor Petryszak chętnie współpracował, zarówno z naukowcami z zagranicy, jak również z Polski, w tym także z młodymi adeptami nauki. Zawsze był szczególnie entuzjastycznie nastawiony do inspirujących badań terenowych, ale brał również udział w badaniach laboratoryjnych.

Spośród uczonych zagranicznych, przez wiele lat współpracował z wybitnym znawcą ryjkowców – Lotharem DIECKMANNEM (Niemcy) oraz Esko SUOMALAINENEM i Anssi SAURA (Finlandia), specjalistami w zakresie partenogenezy zwierząt, w latach 70. i 80. XX wieku. W dowód uznania dedykował nazwy opisanych przez siebie dwóch nowych dla nauki gatunków ryjkowców DIECKAMNOWI i SUOMALAINENOWI [21, 27]. Wiele lat współpracował także z Janem FREMUTHEM [57] z Republiki Czeskiej. Najdłużej i najbardziej intensywnie naukowo, ale także i w przyjaźni osobistej, był związany z Miladą HOLECOVĄ ze Słowacji. Przez wiele lat, prawie co roku, prowadzili wspólnie badania terenowe i razem opublikowali 10 prac [37-39, 44, 53, 54, 58, 59, 62, 65].

Spośród krajowych instytucji, Petryszak najdłużej i najczęściej współpracował z Muzeum i Instytutem Zoologii PAN w Warszawie, realizując wspólne projekty badawcze oraz z Instytutem Systematyki i Ewolucji Zwierząt PAN w Krakowie. Z polskich entomologów najintensywniej i najdłużej prowadził badania naukowe z T. SKALSKIM [34, 36, 42, 44, 45, 50-52, 54] oraz S. KNUTELSKIM [25, 31, 41, 55, 60, 61]. Współpracował także z P. DĄBKIEM [47-49, 72], M. MAZUREM [18, 19, 23] oraz P. POCHECIEM [65, 67, 68] i M. WANATEM [31, 60, 61]. Po dwie wspólne publikacje ma również ze Sz. BILIŃSKIM [11, 12] oraz G. PAŚNIKIEM [44, 54]. W pojedynczych publikacjach współautorami prof. PETRYSZAKA byli: D. LACHOWSKA [35], M. KACZMARCZYK [30], J. RADWAŃSKI [70], S. WRÓBEL i A. CZEKAJ [34], A. BURDZY [36], M. HOLLY [45] i T. TISCHNER [37].

Profesor PETRYSZAK pomagał również Pienińskiemu Parkowi Narodowemu, Gorcezańskiemu Parkowi Narodowemu i Bieszczadzkiemu Parkowi Narodowemu w kwestiach naukowych dotyczących różnorodności biotycznej i inwentaryzacji fauny oraz ochrony przyrody.

Nauczyciel akademicki i przyjaciel młodzieży

Profesor Bogusław PETRYSAK od początku swojej pracy (1964 r.) do czasu przejścia na emeryturę (2007 r.) był związany tylko z jedną uczelnią – Uniwersytetem Jagiellońskim, gdzie regularnie wykładał na kierunkach przyrodniczych. Prowadził zajęcia w ramach kursów: „Biologia wybranych grup zwierząt” (wykład), „Zoologia – zajęcia terenowe: bezkręgowce” (ćwiczenia terenowe), „Fauna Polski” (wykład i zajęcia terenowe). O owadach, a szczególnie o chrząszczach z nadrodziny ryjkowców, potrafił pisać i mówić w sposób przystępny i pasjonujący, jak mało kto. Na jego zajęcia terenowe, wykłady i ćwiczenia w pracowni przychodziły zawsze tłumy studentów, gdyż tworzył wokół siebie miłą atmosferę, oczarowywał i przyciągał innych swoją pasją entomologa – faunisty.

Do swoich badań z łatwością zachęcał studentów, którzy potem pod jego kierunkiem realizowali prace magisterskie i doktorskie. Jednymi z jego pierwszych magistrantów byli: Andrzej FALNIOWSKI – obecnie profesor tytularny UJ oraz Mieczysław MAZUR – profesor UP w Krakowie. Ze szkoły prof. PETRYSAKA wyszło także wiele innych osób, z których szereg pracuje obecnie w różnych placówkach naukowych: E. KNUTELSKA, S. KNUTELSKI, T. SKALSKI, D. LACHOWSKA-CIERLIK, G. PAŚNIK, R. KĘDZIÓR, A. CZEKAJ, M. HOLLY i inni.

Profesor chętnie też opiekował się krajowymi i międzynarodowymi obozami entomologicznymi organizowanymi w ramach Sekcji Entomologicznej Koła Naukowego Przyrodników UJ. Jako studenci uczestniczyliśmy w dwóch z nich – w Bułgarii (1979 i 1982 r.) i w Rumunii (1983 r.). Spotykał się nie tylko z młodzieżą szkół średnich i akademicką, ale również pomagał w szkoleniach dydaktycznych pracowników wymienionych wcześniej parków narodowych.

Inna pasja – ogrodnictwo

Poza największą naukową miłością do ryjkowców Karpat, Boguś był zapalonym przyjacielem naturalnego ogrodnictwa, któremu był niemal całkowicie oddany. W jego ogrodzie przydomowym w Górcach znajduje się ponad 100 gatunków roślin pochodzących z różnych części świata. Poświęcał mu się z wielką pasją, przez wiele lat go pielęgnował i rozwijał. Spędzał w nim każdą wolną chwilę. O roślinach, które już miał w swoim ogrodzie oraz o tych, o których marzył, chętnie rozmawiał (fot. 2).

Rodzina

Życie rodzinne Bogusia związane było głównie z nauką, jego żona Anna jest też naukowcem, obecnie emerytowanym profesorem Uniwersytetu Rolniczego w Krakowie. Córnica Katarzyna, obecnie lekarz medycyny, ma troje dzieci. Boguś był bardzo rodzinny i zawsze przeżywał różne sprawy żony, córki i wnucząt, o czym czasem nam opowiadał. Był niezwykle odpowiedzialnym i prawym mężem, ojcem i dziadkiem. Wraz z rodziną serdecznie gościli nas w swoich domach w Krakowie i Ochojnicy Górnej – Małe Jaszczce.

Bibliografia prof. Bogusław PETRYSZAKA

Profesor PETRYSZAK przez 51 lat (1966-2017) opublikował łącznie 73 pozycje (tab., i wykaz publikacji). Jest autorem lub współautorem 22 artykułów naukowych o zasięgu międzynarodowym, pisanych najczęściej w języku angielskim [3-5, 7, 10, 12, 17, 30, 31, 38, 53, 60, 61, 67, 68,], ale także niemieckim [19, 21, 22, 27, 39,], a nawet francuskim [55]. Pozostałe są w języku polskim lub słowackim [44, 54, 58, 59, 62] i dotyczą głównie fauny Karpat Polskich i Słowackich z nadrodziny ryjkowców (Coleoptera: Curculionoidea).

W dorobku bibliograficznym PETRYSZAKA przeważają artykuły naukowe, ale opublikował on także szereg opracowań o charakterze monograficznym lub książki, bądź rozdziały w książkach [15, 20, 25, 32-37, 42, 44, 46, 54, 56, 58, 63, 66, 69, 79].

Działalność

Zakład Zoologii Systematycznej i Zoogeografii Wydziału Biologii i Nauk o Ziemi (obecnie Wydział Biologii) UJ (1964–2000).

Założyciel i kierownik Zakładu Entomologii oraz Stacji Górskiej w Ochojniczy Górnej-Jaszczce (1999–2007).

Członkostwo:

- Ośrodek Dokumentacji Fizjograficznej Oddziału PAN w Krakowie (1999–2002)
- Polskie Towarzystwo Entomologiczne (1964–2018)
- CURCULIO-Institute, Center for Studies on European/Paleartic Curculionoidea (1999–2018)
- Rada Naukowa Muzeum i Instytutu Zoologii PAN w Warszawie (1991–1995)
- Rada Naukowa Białowieskiego Parku Narodowego (1991–1995)
- Rada Naukowa Magurskiego Parku Narodowego (1995–2001)
- NSZZ „Solidarność” UJ (1980–2018)
- Koło Przyjaciół Brodów

Odnaczenia

- Złota Odznaka Polskiego Towarzystwa Entomologicznego (2004)

Opisy nowych dla nauki gatunków

- Donus nidensis* MAZUR & PETRYSZAK, 1981
- Dorytomus carpathicus* PETRYSZAK, 1984
- Trachyphloeus dieckmanni* PETRYSZAK, 1983
- Trachyphloeus macedonicus* PETRYSZAK, 1983
- Trachyphloeus suomalaiseni* PETRYSZAK, 1990

Dedykowane mu nazwy nowo opisanych gatunków

- Acalles petryszaki* DIECKMANN, 1982
- Hemitrichapion petryszaki* BAJTENOV, 1979
- Otiorhynchus petryszaki* MAZUR, 1983

Wykaz publikacji prof. Bogusława PETRYSZAKA

1. PETRYSZAK B. 1966: Materiały do znajomości ryjkowców (Coleoptera, Curculionidae) Wyżyny Miechowskiej. Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Jagiellońskiego, Prace Zoologiczne, **12**: 141-146.
2. PETRYSZAK B. 1967: Anatomia i histologia przewodu pokarmowego ryjkowca *Trachyphloeus bifoveolatus* BECK. (Coleoptera, Curculionidae). Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Jagiellońskiego, Prace Zoologiczne, **13**: 7-25.
3. PETRYSZAK B. 1971: Cytological investigations on five species of bisexual weevils (Curculionidae, Coleoptera) from Poland. Acta Biologica Cracoviensia, Series Zoologia, **14**: 157-165.
4. PETRYSZAK B. 1971: The chromosome numbers of five species of bisexual weevils (Curculionidae, Coleoptera) from Poland. Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Jagiellońskiego, Prace Zoologiczne, **17**: 29-38.
5. PETRYSZAK B. 1972: Chromosome numbers of *Foucattia liturata* STIERL., *Foucattia squamulata* (HERBST) and *Sciaphilus asperatus* (BONSD.) (Curculionidae, Coleoptera) from Poland. Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Jagiellońskiego, Prace Zoologiczne, **18**: 27-60.
6. PETRYSZAK B. 1974: Rozmnażanie wegetatywne i partenogeneza u zwierząt. Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Jagiellońskiego, Prace Zoologiczne, **20**: 51-60.
7. PETRYSZAK B. 1975: Chromosome number of *Trachyphloeus scabriculus* (L.) and *T. aristatus* (GYLL.) (Coleoptera, Curculionidae). Acta Biologica Cracoviensia, Series Zoologia, **18**: 91-95.
8. PETRYSZAK B. 1976: Materiały do znajomości Nemonychidae (=Rhinomaceridae) i Attelabidae (Coleoptera) Pienin. Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Jagiellońskiego, Prace Zoologiczne, **22**: 87-94.
9. PETRYSZAK B. 1977: Materiały do znajomości ryjkowców (Curculionidae, Coleoptera) Bieszczad i Pogórza Dynowsko-Przemyskiego. Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Jagiellońskiego, Prace Zoologiczne, **23**: 127-164.
10. PETRYSZAK B. 1977: A karyological study of five bisexual species of weevils (Curculionidae, Coleoptera). Zoologica Poloniae, **26** (3/4): 475-482.
11. PETRYSZAK B., BILIŃSKI S. 1978: Uwagi o nowych i rzadkich gatunkach ryjkowców (Coleoptera, Curculionidae) z Polski. Polskie Pismo Entomologiczne, **48**: 181-185.
12. BILIŃSKI S., PETRYSZAK B. 1978: The ultrastructure and function of follicle cells in *Foucattia squamulata* (HERBST) (Curculionidae). Cell and Tissue Research, **189** (2): 347-353.
13. PETRYSZAK B. 1979: Uwagi o *Otiorhynchus rotundatus* SIEBOLD, 1837 (Col., Curculionidae). Przegląd Zoologiczny, **23** (4): 327-329.
14. PETRYSZAK B. 1979: *Miarus abnormis* Solari, 1947 nowy dla fauny Polski ryjkowiec (Coleoptera: Curculionidae). Polskie Pismo Entomologiczne, **49**: 663-666.
15. PETRYSZAK B. 1980: Ryjkowce (Coleoptera, Curculionidae) Pienin. Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Jagiellońskiego, Prace Zoologiczne, **26**: 109-173.
16. PETRYSZAK B. 1981: Uwagi o ryjkowcach (Coleoptera, Curculionidae) Małych Pienin. Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Jagiellońskiego, Prace Zoologiczne, **27**: 159-175.
17. PETRYSZAK B. 1981: Cytology of seven bisexual species of Polish weevils (Coleoptera, Curculionidae). Annales Musei Zoologici Polonici, **28**: 506-513.
18. PETRYSZAK B., MAZUR M. 1981: Wiadomości o rozmieszczeniu *Otiorhynchus rugosostriatus* Goeze i innych rzadko spotykanych gatunków ryjkowców (Coleoptera, Curculionidae) w Polsce. Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Jagiellońskiego, Prace Zoologiczne, **27**: 143-157.
19. MAZUR M., PETRYSZAK B. 1981: *Donus nidensis* sp. n. (Coleoptera, Curculionidae) aus Polen. Bulletin de l'Académie Polonaise des Sciences. Sér. des Sciences biologiques, **29** (1-2): 35-39.
20. PETRYSZAK B. 1982: Ryjkowce (Curculionidae, Coleoptera) Beskidu Sądeckiego. Rozprawy Habilitacyjne Uniwersytetu Jagiellońskiego, **68**: 1-204.
21. PETRYSZAK B. 1983: Neue *Trachyphloeus*-Arten von der Balkan-Halbinsel (Coleoptera, Curculionidae). Reichenbachia, Staatliches Museum für Tierkunde Dresden, **21** (5): 35-39.

22. PETRYSZAK B. 1984: *Dorytomus carpathicus* sp. n. aus Polen (Coleoptera, Curculionidae). Reichenbachia, Staatliches Museum für Tierkunde Dresden, **22** (19): 147-150.
23. PETRYSZAK B., MAZUR M. 1986: Materiały do znajomości ryjkowców (Coleoptera, Curculionidae) Bułgarii. Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Jagiellońskiego, Prace Zoologiczne, **32**: 83-114.
24. PETRYSZAK B. 1987: Badania ilościowe i jakościowe nad ryjkowcami (Coleoptera, Curculionidae) wybranych zespołów roślinnych Pienińskiego Parku Narodowego. Ochrona Przyrody, **45**: 157-178.
25. PETRYSZAK B., KNUTELSKI S. 1987: Ryjkowce (Coleoptera, Curculionidae) Gorców. Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Jagiellońskiego, Prace Zoologiczne, **33**: 43-63.
26. PETRYSZAK B. 1988: Ryjkowce (Curculionidae, Coleoptera) runa i podszycia grądów (Tilio-Carpinetum) Niziny Sandomierskiej i Wyżyny Miechowskiej na przykładzie stosunków panujących w lasach Puszczy Niepołomickiej i Białej Góry. Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Jagiellońskiego, Prace Zoologiczne, **34**: 39-63.
27. PETRYSZAK B. 1990: *Trachyphloeus suomalaineni* sp. n., eine neue Rüsselkäferart aus Bulgarien (Insecta, Coleoptera, Curculionidae: Otiorhynchinae). Reichenbachia, Staatliches Museum für Tierkunde Dresden, **28** (19): 93-96.
28. PETRYSZAK B. 1991: Uwagi o ryjkowcach (Curculionidae, Coleoptera) muraw kserotermicznych i ciepłych zarośli Wyżyny Miechowskiej. Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Jagiellońskiego, Prace Zoologiczne, **36**: 57-89.
29. PETRYSZAK B. 1992: Stan badań nad fauną Gorców. Parki Narodowe i Rezerваты Przyrody. **11** (4): 5-24.
30. PETRYSZAK B., KACZMARCZYK M. 1992: Comparative quantitative studies of weevil communities (Curculionidae, Coleoptera) in selected plant associations of the Pieniny National Park. Ochrona Przyrody, **50** (2): 95-108.
31. KNUTELSKI S., WANAT M., PETRYSZAK B. 1992: On two parthenogenetic weevil species of the genus *Simo* DEJEAN (Coleoptera, Curculionidae). [W:] J. BOHÁČ (red.): Bioindicators deteriorisationes regionis. Proceedings of the 6th International Conference, 23-29 August 1991, České Budějovice: 318-319.
32. PETRYSZAK B. 1993: Ryjkowce (Coleoptera, Curculionidae) Małych Pienin. Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Jagiellońskiego, Prace Zoologiczne, **38**: 7-27.
33. PETRYSZAK B. 1993: Ryjkowce (Coleoptera, Curculionidae) Beskidu Wyspowego. Studia Ośrodka Dokumentacji Fizjograficznej, **21**: 281-303.
34. PETRYSZAK B., WRÓBEL S., CZEKAJ A., SKALSKI T. 1993: Ryjkowce (Coleoptera, Curculionidae) Beskidu Niskiego. Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Jagiellońskiego, Prace Zoologiczne, **38**: 29-59.
35. PETRYSZAK B., LACHOWSKA D. 1994: Pędrusie i ryjkowce (Apionidae, Curculionidae: Coleoptera) Pogórza Ciężkowickiego. Studia Ośrodka Dokumentacji Fizjograficznej, **23**: 87-113.
36. PETRYSZAK B., SKALSKI T., BURDZY A. 1994: Pędrusie i ryjkowce (Apionidae, Curculionidae: Coleoptera) Gór Słonnych. Studia Ośrodka Dokumentacji Fizjograficznej, **23**: 149-182.
37. PETRYSZAK B., TISCHNER T., HOLECOVA M. 1994: Pędrusie i ryjkowce (Apionidae, Curculionidae: Coleoptera) Pogórza Rożnowskiego. Studia Ośrodka Dokumentacji Fizjograficznej, **23**: 115-147.
38. HOLECOVÁ M., PETRYSZAK B. 1994: Weevils communities (Coleoptera, Curculionidae) in the herbage undergrowth of Carpathian oak-hornbeam forest (*Carici pilosae-Carpinenion betuli* MICHÁLKO 1886) of Little Carpathians. Zesz. Nauk. Uniw. Jagiell. Przegląd Zoologiczny, **40**: 7-33.
39. HOLECOVA, M., PETRYSZAK, B. (1994): *Dorytomus carpathicus* PETRYSZAK, 1984; neu für die Slowakei (Coleoptera: Curculionidae: Erihinae). Entomological Problems, **25** (1): 93-95.
40. PETRYSZAK B. 1995: Nowe stanowisko *Eutrichapion melancholicum* (WENCKER, 1864) (Coleoptera, Apionidae) w Karpatach Polskich. Wiadomości Entomologiczne, **14** (3): 147-148.

41. KNUTELSKI S., PETRYSZAK B. 1995: *Otiorhynchus sulcatus* (FABRICIUS, 1775) w Karpatach Polskich oraz inne nowe dla fauny Gorców, Pienin Centralnych, Pienin Spiskich i Magury Spiskiej gatunki ryjkowców (Coleoptera: Curculionoidea). *Wiadomości Entomologiczne*, **14** (1): 43-53.
42. PETRYSZAK B., SKALSKI T. 1995: Ryjkowce Coleoptera, Curculionidae Bieszczadów Wysokich. *Roczniki Bieszczadzkie*, **4**: 281-282.
43. PETRYSZAK B. 1996: *Perapion lemoroi* (BRISOUT, 1880), nowy dla fauny Polski gatunek Apionidae (Coleoptera). *Wiadomości Entomologiczne*, **15** (2): 89-92.
44. HOLECOVÁ M., PETRYSZAK B., SKALSKI T., PAŚNIK G. 1996: Apionidae (Coleoptera, Curculionoidea) okolia Novej Sedlice (Bukovské Vrchy). *Folia faunistica Slovaca*. **1**: 76- 80.
45. PETRYSZAK B., SKALSKI T., HOLLY M. 1996: Rzadkie gatunki ryjkowców (Coleoptera, Curculionidae) z Gór Sanocko-Turczańskich. *Wiadomości Entomologiczne*, **15** (2): 93-96.
46. PETRYSZAK B. 1997: Ryjkowce (Coleoptera, Curculionidae) Bieszczad Wysokich. *Studia Ośrodka Dokumentacji Fizjograficznej*. **25**. 1997-1998: 89-135.
47. PETRYSZAK B., DĄBEK P. 1997: Attelabidae, Apionidae i Curculionidae (Coleoptera) nowe dla Kotliny Sandomierskiej. *Wiadomości Entomologiczne*, **16** (2): 119-120.
48. PETRYSZAK B., DĄBEK P. 1997: *Lignyodes uniformis* Desbrochers, 1894 nowy dla fauny Polski oraz inne interesuj ące gatunki Apionidae i Curculionidae (Coleoptera) z południowej i południowo-wschodniej części kraju. *Wiadomości Entomologiczne*, **16** (2): 99-102.
49. PETRYSZAK B., DĄBEK P. 1997: Krótkie doniesienia: 187. Attelabidae, Apionidae i Curculionidae (Coleoptera) nowe dla Kotliny Sandomierskiej. *Wiadomości Entomologiczne*, **16** (2): 119-120.
50. PETRYSZAK B., SKALSKI T. 1997 (1997-1998): Ryjkowce (Coleoptera, Curculionidae) jako podstawa waloryzacji faunistycznej Bieszczadzkiego Parku Narodowego. *Studia Ośrodka Dokumentacji Fizjograficznej*, **25**: 137-148.
51. PETRYSZAK B., SKALSKI T. 1997: Monitoring zgrupowań ryjkowców (Coleoptera, Curculionidae) połonin w Bieszczadzkim Parku Narodowym. *Roczniki Bieszczadzkie*, **6**: 293-297.
52. PETRYSZAK B., SKALSKI T. 1997 (1997-1998): Ryjkowce (Coleoptera, Curculionidae) Bieszczadzkiego Parku Narodowego oraz problemy ochrony niektórych gatunków. *Studia Ośrodka Dokumentacji Fizjograficznej*, **25**: 159-176.
53. HOLECOVÁ M., PETRYSZAK B. 1997: First records of *Ischnopterapion modestum* (Coleoptera, Apionidae) from Slovakia. *Biológia*, **52** (5): 686.
54. Holecová M., Petryszak B., Skalski T., Paśnik G. 1997: Curculionidae (Coleoptera) Sedlickej kotliny (Bukovské Vrchy, Východné Karpaty). *Folia faunistica Slovaca*. **2**: 75-84.
55. KNUTELSKI S., PETRYSZAK B. 1997: Nouvelles données sur la répartition en Europe de *Rhopalapion longirostre* OLIVIER, 1807 (Coleoptera, Apionidae). *L'Entomologiste. Revue d'Amateurs*, **53** (2): 51-53.
56. PETRYSZAK B. 1998 (1997-1998): Pędrusie (Coleoptera, Apionidae) Bieszczad Wysokich. *Studia Ośrodka Dokumentacji Fizjograficznej*, **25**: 149-157.
57. PETRYSZAK B., FREMUTH J. 1998 (1997): *Mogulones curvistratus* (SCHULTZE, 1897), nowy dla fauny Polski gatunek ryjkowca (Coleoptera: Curculionidae). *Wiadomości Entomologiczne*, **16** (3-4): 163-164.
58. HOLECOVA M., PETRYSZAK B. 1998: Apionidae (Coleoptera, Curculionoidea) Národného Parku Poloniny (Východných Karpaty). *Folia faunistica Slovaca*, **3**: 107-118.
59. HOLECOVA M., PETRYSZAK B. 1998: K poznaniu fauny čeláde Attelabidae (Coleoptera, Curculionoidea) Bukovských Vrchov. *Entomofauna Carpathica*, **10**: 44-48.
60. KNUTELSKI S., WANAT M., PETRYSZAK B. 1998: On two parthenogenetic weevil species of the genus *Simo* DEJEAN (Coleoptera, Curculionidae). *Proceedings of the 6. International Conference. Bioindicators deteriorisations regionis*, August 23-29, České Budějovice: 318-319.
61. KNUTELSKI S., PETRYSZAK B., WANAT M. 1998: New records of *Simo hirticornis* (HERBST) and *S. variegatus* (BOHEMAN) (Coleoptera: Curculionidae) from Europe. *Polskie Pismo Entomologiczne*, **66**: 223-230.

62. HOLECOVÁ M., PETRYSZAK B. 2000: Poznámky k rozšíreniu *Otiorhynchus opulentus* Germar, 1834 (Coleoptera, Curculionidae, Otiorhynchinae). Folia Faunistica Slovaca, **5**: 117-121.
63. PAWŁOWSKI J., PETRYSZAK B., KUBISZ D., SZWAŁKO P. 2000: Chrząszcze (Coleoptera) Bieszczadów Zachodnich. Monografie Bieszczadzkie, **8**: 9-143.
64. PETRYSZAK B. 2002: Uwagi o rozmieszczeniu gatunków z rodzaju *Bryodaemon* PODLUSSÁNY, 1998 (Coleoptera: Curculionidae) w Polsce. Wiadomości Entomologiczne, **21** (2): 109-113.
65. PETRYSZAK B., POCHĘC P., HOLECOVÁ M., HOLLY M. 2002: Uwagi o interesujących ryjkowcach (Coleoptera: Curculionidae) Bieszczadów. Wiadomości Entomologiczne, **21** (2): 115-119.
66. PETRYSZAK B. 2003: Pędrusie i ryjkowce. (ss. 101-112) [W:] A. GÓRECKI, K. KRZEMIEŃ (red.): Przyroda Magurskiego Parku Narodowego, Kraków.
67. PETRYSZAK B., POCHĘC P. 2003: *Tropiphorus cucullatus* FAVELA, 1888 (Coleoptera: Curculionidae) in Poland. Polskie Pismo Entomologiczne, **72** (1): 57-61.
68. PETRYSZAK B., POCHĘC P. 2003: Remarks on *Stomodes gyrosicollis* BOHEMAN, 1843 (Coleoptera: Curculionidae), a species new to the fauna of Poland. Polskie Pismo Entomologiczne, **72** (3): 211-214.
69. PETRYSZAK B. 2004: Chrząszcze drapieżne (Adephaga). (ss. 28-44) [W:] W. BOGDANOWICZ, E. CHUDZICKA, I. PILIPIUK, E. SKIBIŃSKA (red). Fauna Polski. Charakterystyka i wykaz gatunków. Muzeum i Instytut Zoologii PAN, Warszawa.
70. PETRYSZAK B., RADWAŃSKI J. 2006: Nowe i rzadkie ryjkowcowate (Coleoptera: Attelabidae, Apionidae, Curculionidae) Gór Słonnych. Wiadomości Entomologiczne, **25** (4): 233-240.
71. PETRYSZAK B., PETRYSZAK A. 2009: Ryjkowcowate charakterystycznych siedlisk. (ss. 152-161) [W:] A. GÓRECKI, B. ZEMANEK (red.): Magurski Park Narodowy – monografia przyrodnicza, Krempna-Kraków.
72. PETRYSZAK B., DĄBEK P. 2017: *Anthonomus chevrolati* DESBROCHERS des LOGES, 1868 nowy dla fauny Polski gatunek ryjkowca (Coleoptera, Curculionidae). Wiadomości Entomologiczne, **36** (4): 237-240.
73. MACIEJOWSKI W., PETRYSZAK B. 2017: Nowe dla Wyżyny Krakowsko-Wieluńskiej i rzadkie gatunki ryjkowcowatych (Coleoptera: Curculionoidea) z południowej części Wyżyny Krakowsko-Częstochowskiej. Wiadomości Entomologiczne, **36** (1): 36-45.